Skrivelse av Erika Ullberg (S) om ökad ersättning till förlossningsvård och mödrahälsovård inom Stockholms läns landsting

15

LS 2017-1085

Landstingsrådsberedningen

SKRIVELSE
2017-11-22

LS 2017-1085

Landstingsstyrelsen

Skrivelse av Erika Ullberg (S) om ökad ersättning till förlossningsvård och mödrahälsovård inom Stockholms läns landsting

Föredragande landstingsråd: Ella Bohlin

Ärendebeskrivning

Erika Ullberg (S) har i en skrivelse till landstingsstyrelsen begärt att förvaltningen ska återkomma med åtgärder och förslag inom fem områden för förlossnings- och mödrahälsovårdsverksamheterna.

Förslag till beslut

Landstingsrådsberedningen föreslår landstingsstyrelsen besluta

att anse skrivelsen besvarad.

Landstingsrådsberedningens motivering

I skrivelsen lyfts förslag och åtgärder för att stärka mödrahälsovården och förlossningsvården i länet. Landstinget arbetar emellertid redan aktivt med åtgärder på både kort och lång sikt för att stärka förlossningsvården och mödrahälsovården.

Ersättningen höjs nu till förlossningsvården i syfte att öka grundbemanningen. Den första höjningen skedde i oktober 2017 med 5 procent och ytterligare en höjning med 5 procent görs i maj 2018. Sammanlagt höjs ersättningen till förlossningsvården med sammanlagt 120 miljoner kronor per år eller 10 procent. Insatser görs också för att förbättra arbetsmiljön så som landstingets satsning på Arbetsmiljölyftet, vilket har gett stöd till flera projekt för att utveckla arbetsorganisationen och förbättra arbetsmiljön.

I juni 2017 slöt Vårdförbundet och Stockholms läns landsting (SLL) ett nytt kollektivavtal om en arbetstidsmodell för att kompensera medarbetare som

arbetar i dygnet-runt verksamheter. Det här nya avtalet syftar till att ge förutsättningar för en hälsosam schemaläggning, samt ska göra att det blir lättare att rekrytera och behålla medarbetare.

Åtgärder görs för att säkra förlossningskapaciteten i framtiden. I juni 2017 beslutade hälso- och sjukvårdsnämnden om en långsiktig förlossningsplan för åren 2017 – 2024. I förlossningsplanen förväntas en ny förlossningsklinik vid S:t Görans sjukhus öppna omkring år 2022. För att säkra kapaciteten till dess behöver befintliga förlossningsenheter ta ett stort ansvar. En del av detta förväntas hamna på Karolinska Universitetssjukhuset Huddinge. I planen för om- och utbyggnad vid Huddinge ingår att utöka förlossningskapaciteten från de 4600 förlossningar som utfördes 2016 till 7500 förlossningar år 2019.

Beslutsunderlag

Landstingsdirektörens tjänsteutlåtande den 20 oktober 2017
Skrivelse från Erika Ullberg (S) om ökad ersättning till förlossningsvård och mödrahälsovård inom Stockholms län den 29 augusti 2017

Irene Svenonius

Ella Bohlin

Gustaf Drougge

2017-10-20
LS 2017-1085

Landstingsstyrelsen
Landstingsstyrelsens förvaltning
SLL Styrning och strategi
Anders Olsson

Landstingsstyrelsen

Skrivelse av Erika Ullberg (S) om ökad ersättning till förlossningsvård och mödrahälsovård inom Stockholms läns landsting

Ärendebeskrivning

Erika Ullberg (S) har i en skrivelse till landstingsstyrelsen begärt att förvaltningen ska återkomma med åtgärder och förslag inom fem områden för förlossnings- och mödrahälsovårdsverksamheterna.

Beslutsunderlag

Landstingsdirektörens tjänsteutlåtande den 20 oktober 2017
Skrivelse från Erika Ullberg (S) om ökad ersättning till förlossningsvård och mödrahälsovård inom Stockholms län den 29 augusti 2017

Förslag till beslut

Landstingsstyrelsen föreslås besluta

att anse skrivelsen besvarad.

Förvaltningens förslag och motivering

Sammanfattning
I skrivelsen föreslås åtgärder för att stärka förlossningsvården och mödrahälsovården i länet. Hälso- och sjukvårdsnämnden har den 20 juni 2017 beslutat om Förlossningsplan avseende åren 2017 – 2024 (HSN 2016–4452). I den redovisas åtgärder för att stärka förlossningsvården på kort och lång sikt. Den 28 september 2017 beslutade hälso- och sjukvårdsnämnden om ökade ersättningar för förlossningsvården (HSN 2017–1435). I dessa båda beslut hanteras flera av skrivelsens förslag.

Bakgrund
Erika Ullberg (S) har i skrivelsen tagit upp situationen inom länets förlossningsvård.

Hälso- och sjukvårdsnämnden fick i 2017 års budget i uppdrag att ta fram en långsiktig förlossningsplan. Nämnden fattade beslut om denna i juni 2017. Planen omfattar förslag till var kapaciteten i länets förlossningsvård kan ökas på kort och på lång sikt. På kort sikt innebär planen en ökat utnyttjande av befintliga kliniker. På längre sikt kommer en ny förlossningsklinik vid S:t Görans sjukhus att ge en ökad kapacitet.

Genom riktade statsbidrag till förlossningsvård får Stockholms läns landsting 2018 drygt 200 miljoner kronor. Hälso- och sjukvårdsnämnden har den 28 september 2017 beslutat att öka ersättningen till förlossningsvården med fem procent från den 1 oktober 2017 och ytterligare fem procent från 1 maj 2018.

Överväganden
Ansvaret för både planeringen av förlossningsvården och ersättningar till vården ligger på hälso- och sjukvårdsnämnden. Svaret på denna skrivelse har därför tagits fram i samarbete med hälso- och sjukvårdsförvaltningen.

Skrivelsen omfattar nedanstående fem områden med förslag för en förstärkt förlossningsvård.

> *Vi Socialdemokrater begär därför att förvaltningen återkommer till landstingsstyrelsen med:*
>
> - *Ett förslag till ökad ersättning till förlossningsvården och barnmorskemottagningar/mödrahälsovården med 150 miljoner kronor.*

Hälso- och sjukvårdsnämnden beslutade den 28 september 2017 att höja ersättningarna till förlossningsvården med 5 procent den 1 oktober 2017 och ytterligare 5 procent 1 maj 2018. Sammanlagt uppskattas att höjningen av ersättningarna kostar hälso- och sjukvårdsnämnden cirka 120 miljoner kronor.

> - *Åtgärder för att öka grundbemanningen inom förlossnings- och mödrahälsovården, införa mål om en barnmorska per kvinna i aktiv förlossning, åstadkomma bättre löneutveckling för barnmorskor och undersköterskor samt skapa flexibla arbetsscheman med möjlighet till arbetstidsförkortning.*

Landstingsstyrelsen ansvarar för att styra och följa upp den strategiska kompetensförsörjningen. Verksamheterna ansvarar för att säkerställa att det finns rätt och tillräcklig kompetens för att fullgöra sitt uppdrag och säkerställa en god arbetsmiljö. I enlighet med landstingets kompetensförsörjningsstrategi (LS 2015–0998) och den tillhörande

handlingsplanen ska landstingets samtliga verksamheter arbeta med att använda rätt kompetens till rätt uppgift i syfte att bland annat säkerställa en god arbetsmiljö och en patientsäker vård. Ett krav på att bemanningen ska utgå från att det ska finnas en barnmorska per födande kvinna skulle inskränka verksamheternas rätt att planera och utforma sin verksamhet med fokus på teamarbete och rätt kompetens till rätt arbetsuppgift.

Landstingets satsning på Arbetsmiljölyftet har gett stöd till flera projekt för att utveckla arbetsorganisationen och förbättra arbetsmiljön. Ett specifikt projekt som genomförts vid kvinnokliniken på Danderyds sjukhus är en satsning på en tvärprofessionell utvecklingsinsats för att skapa en god arbetsmiljö med större delaktighet från alla medarbetare, mindre stress och högre trivsel.

Verksamheterna ansvarar för lönesättning av sina medarbetare inom ramen för de ställningstaganden som landstingsfullmäktige har gjort avseende lönebildning och löneutveckling i kompetensförsörjningsstrategin samt gällande kollektivavtal. Som ett stöd för en tydligare löneutveckling kopplad till kompetens och erfarenhet har landstingsstyrelsen gett landstingsdirektören i uppdrag att ta fram kompetenssteg för samtliga yrkesgrupper i landstinget.

Landstinget har tecknat ett nytt kollektivavtal med Vårdförbundet om en arbetstidsmodell för att kompensera medarbetare som arbetar i dygnet-runt verksamheter. Avsikten är att det nya avtalet ska underlätta att rekrytera och behålla medarbetare samt ge förutsättningar för en hälsosam schemaläggning.

- *En plan för att skapa en sammanhållen vårdkedja mellan mödrahälsovård och förlossningsvård som erbjuder blivande föräldrar kontinuitet, en känd barnmorska och en förstärkt eftervård.*

Det är viktigt att det finns möjlighet till individuellt utformad vård så att alla patienter ska ges möjlighet att föda på sina egna villkor. Förlossnings-enheterna ska enligt sina vårdavtal delta i arbetet med att utveckla ett väl fungerande samarbete mellan mödrahälsovård, förlossningsvård och barnhälsovård. En mer integrerad vårdkedja där MVC – förlossning – eftervård samarbetar kan skapa förutsättningar för barnmorskekontinuitet och tryggare patienter.

- *Ett förslag till beslut om att avskaffa vårdval förlossning som upphandlingsform för att istället kunna upphandla verksamheter med olika inriktningar på förlossningsvård.*

Hälso- och sjukvårdsnämnden beslutade 2008 att införa vårdval inom förlossningsvården. Vårdvalets förfrågningsunderlag har senare justerats och utvecklats. Dessa beslut ligger inom det ansvar och de befogenheter som hälso- och sjukvårdsnämnden har enligt landstingets reglemente och delegationsordning.

> - *Samt en plan för att låta en driven verksamhetsledare starta en ny förlossningsklinik på Karolinska sjukhuset i Huddinge. Vi vill se fler alternativ av förlossningsverksamheter i direkt anslutning till akutsjukhusen i stil med BB Sthlm och det populära men numera nedlagda Södra BB.*

I den långsiktiga förlossningsplan som hälso- och sjukvårdsnämnden beslutat om förväntas en ny förlossningsklinik vid S:t Görans sjukhus öppna omkring år 2022. För att säkra kapaciteten fram till dess behöver befintliga förlossningsenheter ta ett stort ansvar. En del av detta förväntas hamna på Karolinska Universitetssjukhuset Huddinge.

År 2016 utfördes 4 600 förlossningar i Huddinge. I planen för om- och utbyggnad vid Huddinge ingår att utöka förlossningskapaciteten till cirka 6 250 förlossningar år 2018 och 7 500 år 2019. En ytterligare kapacitetsökning på förlossningsenheten i Huddinge är möjlig men det förutsätter fler platser för eftervård och neonatalvård.

Hur den ökade kapaciteten vid Karolinska Huddinge ska organiseras är inte fastställt. Det kan ske antingen genom att ytterligare utöka befintlig klinik eller genom att starta en ny klinik. Ytterst ligger det på styrelsen för Karolinska Universitetssjukhuset att fatta beslut om organisationen.

Ekonomiska konsekvenser
Beslutet innebär inga ekonomiska konsekvenser.

Malin Frenning
Landstingsdirektör

Henrik Gaunitz
Ekonomidirektör

Beslutsexpediering:
Akt
SLL Styrning och ekonomi
Godkänd av Malin Frenning, 2017-10-26

SKRIVELSE
2017-08-29

Landstingsstyrelsen

Ankom
Stockholms läns landsting
2017 -08- 29
Dnr LS 2017-1085

Socialdemokraterna
FRAMTIDSPARTIET

Skrivelse av Erika Ullberg (S) om ökade ersättningar till förlossningsvård och mödrahälsovård inom Stockholms läns landsting

Stockholms läns landstings förlossningsvård befinner sig i en djup kris. Barnmorskor och undersköterskor rapporterar återkommande om fulla förlossningskliniker och mycket hög arbetsbelastning. Nyblivna mammor berättar om stor stress och oro inför eller under sina förlossningar – trots att de bor i Sveriges största landsting med de bästa förutsättningarna att erbjuda en trygg och säker förlossning.

Under flera år har vi har hört återkommande varningsrop från länets förlossningskliniker. Innan sommaren vittnade personal på Karolinska sjukhuset i Huddinge om en allvarlig situation där närmare 24 barnmorskor och undersköterskor sagt upp sig sedan årsskiftet på grund av en orimlig arbetsbelastning och brist på tid för återhämtning. Redan då, innan sommaren, var flera förlossningsrum på kliniken stängda på grund av personalbrist. Även ledningen på BB Stockholm har larmat om kris i förlossningsvården och att den inte uppstått över en natt utan är ett resultat av politiska beslut att underfinansiera vården.

Hänvisningarna av förlossningar utomläns ökar. Under sommaren har mer än dubbelt så många gravida tvingats lämna länet för att föda jämfört med förra året. Detta skapar stress för kvinnor under graviditeten huruvida de kommer att få föda där de bor och betalar skatt. Dessutom återvänder oftast kvinnorna till förlossningsklinikerna i hemlänet för eftervård vilket klinikerna inte ersätts för då de inte får ta del av förlossningspengen. Det är inte hållbart.

Enligt Svenska barnmorskeförbundet har sommarsituationen i Stockholms läns landsting varit värst i landet. Flera förlossningsrum har hållits stängda på grund av personalbrist. Stora resurser har lagts på att hänvisa kvinnor mellan sjukhus inom och utanför länet. Flera kliniker rapporterar att de varit tvungna att ta emot gravida trots att de egentligen inte haft plats eftersom vissa fall inte kan hänvisas med bibehållen medicinsk säkerhet eller eftersom klinikerna i närliggande län varit fulla.

Förlossningsvården i Stockholms län borde ha de bästa förutsättningarna för att erbjuda god och tillgänglig vård. Här finns utbildad vårdpersonal, landets överlägset bästa ekonomiska förutsättningar och sex olika förlossningsenheter från Södertälje i söder till Danderyd i norr. Trots detta har vi en djup förlossningskris som riskerar att pågå i åratal framöver på grund av medvetna politiska beslut av den moderatledda landstingsledningen.

Vi socialdemokrater är djupt kritiska till Vårdval förlossning. Systemet omöjliggör en planering av förlossningsvården efter behov. Det tydligaste exemplet är att mer än 3000 förlossningsplatser försvann över en natt när den privata kliniken BB Sophia lades ner förra året. Förlossningsvård är bassjukvård – inte en vårdmarknad.

Vi socialdemokrater anser att en god vård för gravida kvinnor förutsätter en god mödrahälsovård. Dessvärre har varken vårdvalen inom förlossningsvården eller mödrahälsovården fått ökade ersättningar sedan de infördes för snart tio år sedan. Därför går dagens verksamheter på knäna. För att få ekonomin i Stockholm att gå ihop måste varje barnmorska ansvara för 118 inskrivna kvinnor, trots att Socialstyrelsens nationella riktlinjer anger 80 kvinnor per barnmorska som maxgräns. Detta ger inte mödrahälsovården förutsättningar att klara sitt uppdrag med förebyggande instanser och god eftervård.

Vi Socialdemokrater begär därför att förvaltningen återkommer till landstingsstyrelsen med:

- Ett förslag till ökad ersättning till förlossningsvården och barnmorskemottagningar/mödrahälsovården med 150 miljoner kronor.
- Åtgärder för att öka grundbemanningen inom förlossnings- och mödrahälsovården, införa mål om en barnmorska per kvinna i aktiv förlossning, åstadkomma bättre löneutveckling för barnmorskor och undersköterskor samt skapa flexibla arbetsscheman med möjlighet till arbetstidsförkortning.
- En plan för att skapa en sammanhållen vårdkedja mellan mödrahälsovård och förlossningsvård som erbjuder blivande föräldrar kontinuitet, en känd barnmorska och en förstärkt eftervård.
- Ett förslag till beslut om att avskaffa vårdval förlossning som upphandlingsform för att istället kunna upphandla verksamheter med olika inriktningar på förlossningsvård.
- Samt en plan för att låta en driven verksamhetsledare starta en ny förlossningsklinik på Karolinska sjukhuset i Huddinge. Vi vill se fler alternativ av förlossningsverksamheter i direkt anslutning till akutsjukhusen i stil med BB Sthlm och det populära men numera nedlagda Södra BB.

Erika Ullberg (S), oppositionslandstingsråd